

35684
GK-69

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

SÜRELİDİR

Sayı : 30824082/610-450
Konu : İstanbul Milletvekili
Süleyman ÇELEBİ'nin
Yazılı Soru Önergesi

.../.../2014
21 Şubat 2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi 23/12/2013 tarihli ve 43452547-120.07-156089 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Süleyman ÇELEBİ'nin; HES projelerinin denetimi ve çevreye etkileri hakkında, Bakanlığımıza yönelmiş olduğu 7/35694 Esas sayılı yazılı soru önergesi incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

İdris GÜLLÜCE
Bakan

EK:

-Cevap Yazısı (1 Adet, 2 Sayfa)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN SÜLEYMAN ÇELEBİ'NİN
TBMM 7/35694 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR:

- 1) “10 megavattan az enerji üretecek HES’lere kesinlikle izin vermeyeceğiz”, açıklamanızdan sonra tüm HES projelerini ve üretim lisanslarıyla birlikte Su Kullanım Anlaşmalarını iptal edip yeniden düzenlemeyi düşünüyor musunuz?
- 2) HES işletmeleri ile ilgili denetimler yapılmakta mıdır? HES projelerinde kullanılan ürünlerin kalitesi ve uygunluğunu kontrol eden herhangi bir denetim mekanizması kurulmuş mudur? Yapılan denetimler sonucu kaç işletme 10 megavattan az enerji üretmiştir? Yaptığınız denetimlerde dikkat ettiğiniz ve eksik gördüğünüz hususlar nelerdir?
- 3) Yıllardır ellerinde bilimsel raporlar ve yaşamsal gerçeklerle projelerin yanlışlıklarını anlatmaya çalışanlar “eşkıya”, “çapulcu”, “vatan sevmez”, “terörist”, “yatırım düşmanı” gibi nitelermelerle iktidarınızca suçlandı. Son yaptığınız açıklamadan sonra bu sözlerinizi geri almayı düşünüyor musunuz?
- 4) HES’lerin çevreye, doğaya ve tarıma verdiği zararlarla ilgili bir çalışma yaptınız mı? Türkiye’de HES’ projelerinin ve atıklarının doğaya ve tarıma zarar verdiğini düşünüyor musunuz?
- 5) HES projesi sadece enerji ihtiyacını karşılamak için mi bu kadar yaygın bir şekilde sürdürülmektedir? Suyun ticarileştirilmesi ile HES’ler arasında bir bağlantı olduğunu düşünüyor musunuz?
- 6) Projelerde çalışan işçilerin önemli bir kısmının taşeron firma elemanı olduğu, güvencesiz ve kurlsız bir şekilde çalıştırıldıkları, bilinmektedir. Projelerde işçi sağlığı ve iş güvenliği tedbirleri alınmakta mıdır?

CEVAPLAR:

1- Sözü edilen 10 MW’ın altındaki HES projelerinin iptaliyle ilgili olarak Bakanlığımız tarafından başlatılmış olan herhangi bir resmi çalışma bulunmadığı gibi, esas itibariyle projelerin iptal edilmesi hususu Bakanlığımızın görev alanına girmemektedir.

HES projelerine ilişkin Su Kullanım Hakkı Anlaşmaları DSİ Genel Müdürlüğünce imzalanmakta olup, elektrik üretim lisansları da EPDK tarafından verilmektedir. Söz konusu hususlar farklı Bakanlıkların görev ve yetki alanlarını kapsamaktadır. Dolayısıyla, bu güne kadar imzalanmış olan Su Kullanım Hakkı Anlaşmaları ile verilmiş olan üretim lisanslarının iptal edilmesi konusunda Bakanlığımızın herhangi bir tasarrufu bulunmamaktadır.

Ancak, 10 MW’ın altında planlanan HES projelerinin ÇED başvurularının değerlendirilmesi aşamasında, ilgili kurumlar nezdinde nasıl bir çalışma yapılabileceği yönünde araştırmalar başlatılmış olup, Bakanlığımız konunun hassasiyetine binaen mevcut yönetmeliklerle ilgili yeni düzenlemeler için çalışmalar başlatmıştır.

2- Bakanlığımızca HES’lere gerekli denetimler yapılmaktadır. Ancak, yapılan denetimlerde mevcut çevresel etkiler esas alınmakta olup, enerji üretim miktarı üzerinde bir sınıflama yapılmamıştır. Ancak, HES’ler de gerçekleştirilen denetimlerde, öncelikli olarak ÇED sürecinde verilen taahhütlerin kontrolü yapılmaktadır.

Özellikle bölgede, tesis inşası sırasında su kaynaklarına hafriyat dökümünün yapılıp yapılmadığı, derenin akış rejimini bozacak müdahalelerin olup olmadığı, hafriyat döküm sahalarına ait izin ve balık geçidinin bulunup bulunmadığı gibi hususlar incelemektedir. Ayrıca, AGİ'ler (Akım Gözlem İstasyonları) kontrol edilmektedir. Hidroelektrik santrallerinde izleme kontrol ve denetim çalışmaları Bakanlığımız ve İl Müdürlüklerimiz tarafından büyük bir hassasiyetle sürdürülmektedir. 2012 yılında 246 HES Projesi, 2013 yılının ilk dokuz ayında 284 HES Projesi denetlenmiştir. Diğer taraftan, HES projelerinde kullanılan ürünlerin kalitesi ve uygunluğu Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce kontrol edilmektedir.

3- Bakanlığımız, vatandaşlarımızın; görüş, öneri, dilek ve şikayetlerini dikkate alarak, gerekli işlemleri yapmaktadır.

4- Bakanlığımıza ÇED başvurusu olan diğer projelerde olduğu gibi, HES projelerinde de projenin yapılmasının planlandığı bölgenin özellikleri ve hassasiyeti göz önünde bulundurularak, projenin olası çevresel etkilerini değerlendirmek üzere, ilgili kurumlardan oluşan bir komisyon teşkil edilmektedir. Bu komisyonun üyelerinden birisi de İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğüdür. Planlanan projenin; bölgedeki tarım alanlarına ve tarımsal faaliyetlere olabilecek etkileri ve alınabilecek önlemler değerlendirilmektedir. Ayrıca, her HES projesi kapsamında mansap su kullanım hakları raporları hazırlanmakta ve su kaynağına ilişkin diğer kullanımlar (içme-kullanma, tarımsal sulama, hayvancılık vb.) ve su ihtiyaçları belirlenmekte olup, bu miktarların dere yatağına bırakılması sağlanmaktadır.

5- HES projelerinin amacı; enerji üretmek olup, suyun ticarileştirilmesi gibi herhangi bir ilintileri bulunmamaktadır. Zira, HES'in ana ünitelerinden olan regülatör ile bir kanala ya da tünele çevrilen suyun tamamı, derenin daha alt kotlarında planlanan bir HES binası içindeki türbin vasıtasıyla yine dere yatağına, aynı miktarda bırakılmaktadır.

6- Projelerin inşaat ve işletme aşamasında çalıştırılması düşünülen personelin maruz kalabileceği iş kazalarına karşı gerekli teknolojik tedbirler alınması, çalışma sahalarında tüm uyarıların bulundurulması sağlanmakta olup, gerek inşaat, gerekse işletme aşamalarında İşçi sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü'nün ilgili maddelerine uyulacağına dair gerekli taahhütler aldırılmaktadır.

